

İ. A. Brunnen

Soru: Ben Türkiye'de evlenip İsviçre'ye geldim, eşim Türk. Buraya geleli bir sene oluyor ve anlayamıyoruz. Ailesi bana çok karışıyor, eşimde dâhil çok hakaret ve gurur kırıcı sözler sarf ediyorlar ve ben kaldıramıyorum. Burada kimsem olmadığı için patronumla konuştum, bende Permi b var ve patronum bana "benim desteğimle burada kalabilirsin, bu mümkün" dedi. Oturum hakkı verebilirler mi?

İsviçre yabancılar hukuku aile birleşimi (*Familiennachzug/Regroupement familial*) ilkelerini tanımakta. İsviçre uyruklunun eşi ve reşit olmayan çocukları Yabancılar Kanununun (*AuG/LEtr*) 42. Maddesine göre, burada yerleşme ve ikamet izni (*Niederlassungsbewilligung/autorisation d'établissement*), toplumda C Ausweis/Permi olarak adlandırılan, mevcut olanların eşleri ve reşit olmayan çocukları aynı kanunun 43. Maddesine göre İsviçre'de oturma izinlerin verilme haklarına sahiplerdir. Burada sadece oturma ruhsatına (*Aufenthaltsbewilligung/autorisation de séjour*) sahip olan eşlerin ve reşit olmayan çocukların oturma izni adı geçen kanunun 44. Maddesine göre, yabancılar dairesi tarafından alınan takdir kararına göre verebiliyor. Bu belirtilen hak veya takdir kararların şartı ise, burada izin alan yabancı eşin oturma hakkı olan veya İsviçreli eşi ile gerçek aile birliliğin yaşanmasıdır. Bu aile birliliğin fiilen bitmesi oturum iznin uzatılmasını engeller ve aile birleşim hukukun öngördüğü kolaylıklardan yararlanamaz hale getirir. Burada dikkat edilmesi gereken İsviçre Federal Mahkemesinin eski yabancılar hukukuna göre vermiş olduğu ama hala geçerliliğini koruyan 3 Nisan 2002 tarihli kararı (ATF/BGE 128 II 145, 151). Bu karara göre oturma izninin uzatılma hakkı boşanma davası açılmadan evvel, evliliği sadece şekli ve usulî sürdürerek ve eşi ile birleşmenin ve barışmanın gerçekçi olmadığı anda kayıp ediliyor.

Aile birleşimin hakkı belirtildiği gibi yitirilmiş veya kayıp edilmiş ise, bir yabancıнын burada kalabilmesi bahsi edilen kanunun 18. Maddesine göre, işçi veya memur olarak kalma hakkını kazanabilir. Bunun şartları ise İsviçre'nin kamu ekonomik çıkarlarına uyararak, işverenin müracaatı ile 20 ile 25 Maddelerinin şartlarını yerine getirmektir. Kanaatimce en önemli şartların biri ise "öncülük" olarak adlandırılan Mad. 21. AuG/LEtr. Buna göre bir yabancıнын meslek icabı ve çalışma amaçla burada kalmasını, yapmak istediği işin yurtiçinde bir İsviçreli veya serbest seyrüsefer anlaşması imzalanmış vatandaşları bulunması mümkün olmadığını ispatlamak. Bu kanunda sadece İsviçre üniversitesinden mezun olan yabancılarla iş bulmak için geçici olarak altı aylık bir oturma izni verilebilir, ancak yapmak istedikleri işin yüksek bilimsel veya İsviçre'nin ekonomik çıkarlarına uyma şartı altında olması gerekmektedir.

Meslek ve eğitim konusunda 21. Maddede belirtildiği gibi İsviçre iş piyasasında aranan ve sizden başka bu işi yapacak yerli bir işçinin bulunamaması ispatlanarak, işverenin gereken müracaatı ile oturum iznin alınması söz konusu olabilir. Ancak bu şartların yanı sıra sizin şahsiyetinizdeki mevcut şartlar da aranmaktadır. Bunlar mesleki kıfayetiniz, mesleki ve sosyal intibakınız, dil bilgileriniz ve yaşınız göz önüne tutularak, İsviçre iş piyasasına ve toplumsal çevresine devamlı bütünleşme beklentisinin yerine getirebilmesi takdir edilir.

Şahsi durumunuzu ve çalışmak istediğiniz iş piyasasıyla sağlıklı bilgi edinebilmek için bulunduğunuz Kanton Ekonomi Dairesine müracaat etmenizi önemle tavsiye ederim.